No. 2080 Zaterdag 17 November 1923. 40ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: St. Elisabeth's Gasthuis.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Een historische dag.

Woensdag 17 October was het een historische dag voor de katholieken, ook voor heel Nederland.

Dien dag werd de R. K. Universiteit te Nijmegen geopend.

De opening van een Universiteit toch is een feit, dat niet alleen een volksdeel aangaat, maar van beteekenis is voor gansch het land.

Het beduidt de vestiging van een nieuw brandpunt van wetenschap.

Een dergelijk feit moet men met de breedheid bezien, die het verdient, en behoort instemming te vinden in alle kringen, waar men prijs stelt op ontwikkeling en den invloed der wetenschap op volkswelvaart en volksgeluk waardeert.

Ook de niet-katholieken, welke niet door partijzucht zijn bevangen, zegt het *Huisgezin*, zullen deze daad van katholieke beginselvastheid en katholieke cultuur moeten loven.

Een eigen katholieke universiteit.

Ze zegt niets tot de onverschilligen, tot de neutralen, tot de beginselloozen.

Ze zegt alles tot hen, die erkennen, dat een eigen levens- en wereldbeschouwing, op hooge beginselen gevestigd, een groot goed is.

Ze schenkt groote voldoening aan ons katholieke volk, dat in het onderwijs een krachtig middel ziet om in zijn katholieke overtuiging te worden bevestigd en versterkt.

Voor eigen katholiek onderwijs hebben [illegible] streden en geofferd.

We zijn begonnen met de lagere school, het onderwijs voor allen.

Daarna hebben we een eigen katholiek middelbaar onderwijs in het leven geroepen.

Thans brengt de katholieke universiteit de bekroning van het werk.

We zouden toch wel onvolledig en inconsequent zijn, indien we, zooals het mandement der Bisschoppen van 1868 reeds deed, de noodzakelijkheid van katholiek onderwijs voor de lagere school aanvaarden, maar van de doorvoering van katholiek onderwijs voor het hoogere onderricht bleven afzien.

We hebben eigenlijk te lang uitgesteld, wij hebben kapitalen aan katholiek weten een ontwikkeling te loor doen gaan.

Want katholiek gevormde academici beteekent niet alleen vermeerdering van katholieke geleerden in getal en gehalte, maar beteekent ook een groote winst aan katholieke toepassing in heel het maatschappelijk leven.

De katholieke universiteit zal niet alleen katholieke gedoctoreerden voortbrengen, zij zal van invloed zijn op de verheffing van heel onze katholieke gemeenschap.

Dat hebben zoo juist onze georganiseerde katholieke werklieden ingezien, die er op prijs stelden, in hun collectiviteit tot de stichters der universiteit te behooren.

Die universiteit is er thans.

Doch zij is slechts een halve: twee faculteiten ontbreken haar.

En nu is het de taak en de plicht van katholiek Nederland om met dezelfde volharding te blijven werken en te ijveren, dat onze katholieke universiteit zoo spoedig mogelijk een volledige hooge school zij.

Het verwijt, dat zooveel jongeren, die willen, er nog geen toegang kunnen vinden, moge ons allen in de ziel schroeien als een spoorslag om niet te rusten, voordat Nederland zijn volledige katholieke universiteit bezitte.

Eigen Cultuur.

Toen de plannen van de oprichting te Nijmegen een vasten vorm hadden aangenomen, kwam de critiek los.

Een katholieke nniversiteit, zoo schreef het liberale *„Handelsblad"* in deftige hoogheid, is iets absurds, want, zoo decreteerde het blad, een katholieke wetenschap bestaat niet en daarom zal deze universiteit niets anders zijn dan een katholieke propagandaschool, welke met wetenschap weinig gemeen heeft.

En *„De Vrijheid"*, het orgaan van den liberalen Vrijheidsbond, kwam deze stelling nog eens onderschrijven en ontkende het bestaansrecht van een katholieke universiteit, omdat de wetenschap, noch een specifiek-katholiek karakter kan hebben.

De rector-magnificus, Prof. Dr. Jos. Schrijnen, heeft in zijn openingsrede tegenover deze critiek *het wezen en karakter en het goed recht onzer eigen universiteit* verdedigd op een wijze, die zóó overtuigend was, dat prof. Krabbe, de rector-magnificus van de Leidsche universiteit, die na prof. Schrijnen sprak, het goed recht van een katholieke universiteit en het bestaan van een katholieke wetenschap volmondig erkende.

Prof. Schrijnen had de vraag gesteld, of een eigen principieele kweekplaats van wetenschap wetenschappelijk wel toelaatbaar was. De rector magnificus beantwoordde deze vraag als volgt:

.... Haar doel is vooreerst pædagogisch: zij streeft naar mededeeling van kennis, doorgaans van nuttige kennis tot het verwerven van een betrekking in de maatschappij. En met het oog op dit pædagogisch doel moet inderdaad betoogd worden, dat elke trap van onderwijs verband houdt met den godsdienst, niet alleen om den aard der behandelde stoffen en haar frekwent verband met den godsdienst, maar ook, en vooral, omdat bij den docent de persoonlijkheid in zoo hooge mate op den voorgrond treedt, ja moet treden, wil het onderwijs zich niet bepalen tot dorre techniek, wil het niet verstarren bij gebrek aan scheppenden adem en bezieling. En juist deze bezieling wordt bewust of onbewust gedragen door levens- en [illegible] niet zoozeer het gevaar, in aanraking te komen met een andere levensbeschouwing, dat tot eigen academisch onderwijs dringt; maar wij geven tot dit ons eigen instituut vooral uiting aan de positieve aandrift, door het onderwijs te versterken hetgeen wij als den kostbaarsten schat door het leven ronddragen. Het is waar: dit onderwijs is anders geaard, het spreekt meer tot de verstandelijke vermogens en bereikt de leerlingen op rijperen leeftijd en dus onder gunstiger voorwaarden dan op de lagere en middelbare scholen. Maar staat hier niet tegenover, dat juist op dien leeftijd de invloed der persoonlijkheid zich het krachtigst doet gelden, en eigen levensbeschouwing het luidst om versterking en aanvulling roept?

[illegible] van kardinaal Newman's bewering is mededeeling van kennis niet het hoofddoel van de hoogeschool. Zij heeft een hoogere roeping. Zij is ook werkplaats van wetenschap, en schept een milieu van vruchtbare intellectueele samen- en wisselwerking; een wetenschappelijk centrum, waardoor de docenten nieuwe gezichteinders worden geopend, en de studenten in de methoden van het wetenschappelijk onderzoek worden ingewijd; een microkosmos van verstandelijke krachtorganisatie, waar het menschelijk weten nu eens in de koenste strevingen der synthese, dan weer, en meestal, door den meest nauwkeurigen détailarbeid tot dien imposanten reuzenbouw wordt opgevoerd, die de bewondering en den dank afdwingt van het verre nageslacht. Hierdoor vervullen de universiteiten een groot deel van den plicht, die op den mensch als individu en als gemeenschapswezen rust om den schat onzer verstandelijke kennis immer meer uit te breiden en het evenbeeld der godheid, dat wij in ons ronddragen, steeds tot hooger volmaaktheid op te voeren. Aan dien heiligen plicht mag geen mensch, en zeer stellig geen katholiek Christen zich onttrekken, en de geschiedenis is onze getuige, dat ook de Katholieke Kerk zich immer van dien plicht bewust is geweest, ja, dat de Universiteit een stichting is van de Kerk. Maar is het dan noodig, zoo rijst de vraag, een eigen wetenschappelijke

Wetenschappelijk Allerlei.

De kringloop der wetenschap.

Niet alleen maatschappelijke denkbeelden en toestanden maken in den loop der eeuwen een kringbeweging, doch dit is zelfs met de wetenschap het geval.

Het is nog niet zoo lang geleden, dat men in wetenschappelijk kringen smalend de schouders ophaalde voor oude verhalen omtrent het verband tusschen den stand der maan en allerlei natuurverschijnselen, dat de wichelroede als een overblijfsel van dom bijgeloof werd aangezien en de medische wetenschap met de diepste minachting op de geneesmiddelen van Chineezen of Kaffers neerzag.

Onlangs vonden we onder elkaar in een nummer van het vrijzinnige „Vaderland":

„Men beweert vaak, dat de aanvallen van epileptici samenhangen met de gestalten van de maan. De bekende Zweedsche geleerde Arrhenius heeft de zaak nagegaan en heeft inderdaad een bevestiging hiervan gevonden. Daarna heeft Amman opnieuw aan de hand van een ziekenmateriaal aangetoond, dat er regelmaat zit in de aanvallen, die samenhang schijnt te vertoonen met de maangestalten.

Men heeft ook kunnen vaststellen, dat onweders veelvuldiger worden bij wassende maan, en Arrhenius en Ekholm hebben daarna aangetoond, dat er een ongeveer 27-daagsche periodiciteit van alle lucht-electrische verschijnselen bestaat die met de maan zou kunnen samenhangen. Zoo zouden dus ook de werkingen van de maan op de epileptici en slaapwandelaars als werkingen van de electriciteit der atmosfeer moeten worden gedacht.

Een interessante verhouding tusschen het dierenleven en de maan vindt men bij een kleinen worm van den Stillen Oceaan, den z.g. palolo-worm. Hij leeft in de gangen van koraalriffen en zwermt op bepaalde tijden uit naar de oppervlakte der zee.

De inboorlingen nu beweren, dat de palolo slechts tweemaal per jaar zwermt en wel in de maanden November en December en wel in den nacht vóór volle maan. Verschillende onderzoekers hebben deze beweringen nagegaan en hun onderzoek heeft de mededeelingen der inboorlingen volkomen bevestigd. Er zijn natuurlijk wel vóór- en natrekkers, maar de hoofdgroep zwermt uit op het aangegeven tijdstip. In den Atlantischen Oceaan treedt bij een verwant wormpje een analoog verschijnsel op.

Er is weer een bewijs gevonden voor de deugdelijkheid van het wichelroedeverschijnsel. Ragaz is een bekende badplaats, die uit de beroemde Taminakloof het warm geneeskrachtig bronwater krijgt. In November van het vorige jaar droogden de bronnen totaal uit en de Kurhausdirectie vreesde reeds voor den ondergang van de badplaats. Toen werd de wichelroedelooper overste K. Beichl uit Weenen er bij geroepen, die in opdracht van het kantonbestuur herhaaldelijk in de streek had gewerkt. Hij zocht de omgeving van de nu droogliggende bron af en kon vaststellen, dat het geneeskrachtige water een anderen weg had gezocht, die gelukkig maar 8 meter dieper lag dan de oude bron. Op grond van zijn opgaven werd op de aangewezen plekken direct geboord, wat enorm veel geld en moeite kostte, want de Taminakloof was in den winter door de overhangende ijsmassa's niet toegankelijk en het materiaal en de gereedschappen moesten over het gebergte getransporteerd worden. Maar de moeite werd ruimschoots beloond: toen men 6 meter diep geboord had op de aangewezen plek, kreeg men het bronwater al in zulk een hoeveelheid, dat de pompen den stroom niet meester konden worden en de arbeid moest worden geschorst.

Een merkwaardig resultaat van de toegepaste zoölogie is het constateeren van het feit, dat de toepassing van regenwormen in de volksgeneeskunde van oude en nieuwe volkeren volkomen gerechtvaardigd is.

De nieuwste onderzoekingen, speciaal die van de Japansche geleerden Noekada, Tanaka en Kagi, hebben aangetoond, dat in het lichaam van de Japansche regenwormen een stof aanwezig is, die temperatuursverlagend werkt en dus als middel tegen koorts kan worden gebruikt. Deze stof is de tyrosine, die als onderdeel van de eiwitmolecule misschien in alle dieren aanwezig is.

Door de proeven van den Duitschen onderzoeker Hinzelman is thans aangetoond, dat ook uit Duitsche regenwormen een tyrosine-houdend product door een speciale behandeling kan worden bereid, dat eveneens temperatuursverlagend werkt. Experimenten met gezonde Guineesche biggetjes toonden aan, dat een kleine inspuiting met dit regenworm-product de lichaams-temperatuur in korten tijd met ongeveer 1 graad verlaagt.

Hiermee is aangetoond, dat het ietwat belachelijk schijnende gebruik van gedroogde regenwormen als middel tegen koorts volkomen gerechtvaardigd is. Men vraagt zich alleen af, door welk merkwaardig toeval de mensch reeds in oeroude tijden die werking heeft leeren kennen.

Sommige personen dragen wel een kastanje of een ui in hun zak; straks bewijst de wetenschap misschien nog wel, waarom dat tegen steenpuisten en rheumatiek helpen kan.

Eb en Vloed.

Hoe komen we aan kracht en licht? Dat is de vraag, die thans het geheele economische leven beheerscht. En ook een groot deel van het politieke: men denke slechts aan den vinnigen strijd, die om de petroleumgebieden is en wordt gevoerd, terwijl binnenslands ook de mijnen en wat daarmee samenhangt telkens een groote rol spelen. Eerst heeft de mensch zelf verricht wat er te doen was, en de groote mannen waren de lichamelijk grooten en sterken. Toen werd het dier getemd en speelden vooral de paarden een groote rol. Vervolgens werden vuur en water, tot nog toe elkanders onverzoenlijke vijanden, tot bandgenooten gemaakt om den stoom te leveren. De steenkolen werden een zoo kostbare stof, dat men sprak van het zwarte goud. Maar de petroleum en vooral de benzine werd in onze dagen een geduchte concurrent. Doch de electriciteit werd bedwongen en nu kunnen we elke kracht der natuur opvangen en leiden waar we willen en gebruiken zooals we willen.

Watervallen doen reeds dienst om steden te verlichten en spoorwegen te laten rijden en machines aan 't draaien te zetten. Maar ze zijn beperkt in getal en vele vlakke landen kennen ze in het geheel niet. Deze evenwel liggen gewoonlijk langs de zee, waar eb en vloed tweemaal daags geregeld terugkeeren en als een opening is in de kust, geweldige watermassa's naar binnen stuwen of weer terugzuigen.

Reeds langen tijd werd overwogen of deze geregeld optredende kracht kon worden benut tot het opwekken van electriciteit. Want wanneer zulk een installatie kon werden gemaakt, zou de zaak behalve eenig onderhoud weinig meer kosten, daar menschelijke kracht hier zoo goed als geheel overbodig is.

Er bleef echter een zeer groote moeilijkheid te overwinnen. Men kan den vloed bedwingen door een dam te slaan en daarin geplaatste turbines of waterraderen te doen draaien. Men kan deze ook aldus construeeren, dat de afloopende ebbe ze weer in beweging brengt, doch daartusschen verloopt een paar uur met zeer weinig druk en een tijdje van volkomen stilstand, waarin geen stroom zou kunnen worden geleverd.

Daar de zaak op groote schaal zou moeten worden aangepakt, kon er

centrale te stichten, liever dan gemeenschappelijk samen te werken aan de bestaande instellingen, en gebruik te maken van de ruime hulpmiddelen, die door den staat ter beschikking gesteld, en door de bijdragen van alle Nederlandsche staatsburgers bekostigd worden? Meer nog: is een eigen, principieele kweekplaats van wetenschap wetenschappelijk wel toelaatbaar?

Wetenschap der natuurlijke dingen als zoodanig, is stellig niet confessioneel, niet katholiek, in zoover weten en godsdienstig gelooven, redelijk inzicht en adhaesie op Openbaringsgezag, natuur en bovennatuur behooren tot een verschillende orde van dingen. Maar ditzelfde kan niet gezegd worden van de beoefening van de wetenschap, en hiermede is toch in de eerste plaats rekening te houden. Nog niet eens zij gesproken van het erkende feit, dat bij geloovigen als Pasteur leidende principieele beginselen het wetenschappelijk onderzoek in niet geringe mate hebben bevrucht. Hoe zwak staat de wetenschap niet bij het onderzoek naar het wezen der dingen, en bij hoeveel levensproblemen staat zij niet aan misgreep en dwaling bloot? Ontoelaatbaar zou het zijn, wanneer de mogelijkheid daartoe bestaat, de Openbaring niet als toetssteen te bezigen, terwijl immers de kennis van het feit van haar bestaan door verstandelijke argumenten bewijsbaar is, nog verkeerder, ze *a priori* te willen uitschakelen. Juist door zulk een handelwijze zou het zelfstandig, onbevangen onderzoek ter benadering van de redelijke waarheid in bedenkelijke mate worden belemmerd.

En zoo heeft dan onze Universiteit het volle recht in haar reglement de beginselverklaring neer te schrijven: De R. K. Universiteit huldigt bij de beoefening en bevordering der wetenschap als hoogste gezag de door God geopenbaarde waarheid, waarvan zij de Roomsch Katholieke Kerk als draagster belijdt".

„Maar er is meer", zoo ging prof. Schrijnen voort. „Want nu moge men al het bestaansrecht van een principieel getinte beoefening van de wetenschap in twijfel willen trekken, niemand ter wereld zal durven ontkennen, dat een diepe klove gaapt tusschen de Godgeloovige en de ongeloovige kultuur, naar gelang men God als het eindoel van alle menschelijke strevingen, en dus ook als het hoogste kultuurdoel beschouwt, of vasthoudt aan de onafhankelijkheid van het goddelijke en de beperking tot het aardsche. Hier schrijnt de tegenstelling, zoo meesterlijk geteekend door den man, die de bekoring der materialistische kultuur in eigen boezem had gevoeld, maar door de genade Gods tot een edeler kultuur zich had weten te verheffen; door den grooten bekeerling, die het beeld der beide steden geschetst heeft, door tweeërlei liefde gesticht: de stede Gods en de stede dezer wereld". (De H. Augustinus in zijn werk „De Civitate Dei".)

Zooals we boven reeds zeiden, was het niemand minder dan de liberale hoogleeraar prof. Krabbe, die dit goed recht der katholieke wetenschap erkende, toen hij ronduit verklaarde, dat in de stichting van een katholieke universiteit, met den wensch dat de katholieke levens- en wereldbeschouwing zal heerschen in het intellectueel en gemoedsleven van ons volk, *niets ligt dat, als van propagandistischen aard, zou moeten worden verworpen of tegengegaan.*

Prof. Krabbe ging nog verder en verklaarde, dat een leer zonder overtuiging, is een holle klank. Ligt zij echter daaraan ten grondslag, dan gaat de leer uit met een kracht die, ja, wel eens naar het uiterlijk den schijn van propaganda kan aannemen, maar ondervonden en ervaren wordt als zuiver en echt.

Een betere erkenning van het recht van bestaan der katholieke universiteit dan deze, kan wel moeilijk gegeven worden en dat was reeds een schitterende overwinning op den eersten dag.

Bij de opening van de Roomsch-Katholieke Universiteit kwam ook uit den kring der *Vrije Universiteit* een woord van welkom. Prof. Mr. P. A. Diepenhorst schreef n.l. in de *Tijd* een „hartelijk woord". „Het spijtig gevoel, dat de Vrije Universiteit verliest haar eenige positie van te zijn de bijzondere universiteit, wijkt voor de vreugdevolle erkenning van het goede, dat in de verrijzenis der Keizer-Karelstichting gelegen is."

Op goede kameraadschap mag worden gehoopt, omdat, bij hetgeen ons verdeelt, zooveel kan worden bijgebracht, dat ons saambindt en vereent, zoo zegt de schrijver en hij licht dit als volgt toe:

„Gemeenschappelijk hebben wij te doorstaan den aanval van hen, die in Nederland het levensrecht aan een bijzondere universiteit ontzeggen. Nog pas gaf de oprichting der Roomsch-Katholieke Universiteit den hoofdredacteur van het „Weekblad voor het Recht", prof. Simons, aanleiding tot de herhaling van het betoog, dat de leerlingen dezer universiteit, evenals die van de V. U., niet tot rechter mogen worden benoemd. Zij zijn daartoe ongeschikt, omdat zij de voeling missen met wat omgaat buiten hun kring. De psychologische verklaring van deze verheerlijking der openbare universiteit, die tientallen jaren huldigde de liberale Monroeleer: „Nederlandsche universiteiten voor de liberalen", ligt ongetwijfeld in prof. Holwerda's vlugschrift met de moede klacht: „Wij zijn op zoo droeve wijze erfelijk belast."

„Gemeenschappelijk brengen wij in praktijk den eisch van waarachtig gemeenschappelijk onderzoek, van deugdelijke universitaire opleiding. Onhoudbaar is de opvatting, alsof [illegible] *waarheidsvorsching is, in dien zin, dat de man van wetenschap bij ieder vak, los van zijn principieele overtuiging, zich met het waarnemen en verbinden van feiten bezig houdt.* Ideeën, overtuigingen, geestesrichtingen moeten worden aangemerkt als de bewegende oorzaken, welke de wetenschap beheerschen. Alle wetenschap gaat uit van grondbeginselen, die niet vrucht zijn van eigen onderzoek, maar langs den weg des geloofs voor ons vaststaan. Naar gelang van de levensbeschouwing, die men belijdt, zijn de algemeene beginselen, waarvan het wetenschappelijk onderzoek uitgaat, onderscheiden en daardoor ook methode en resultaat verschillend. Die algemeene beginselen leiden, beheerschen alles, zetten in hun objectieve onaantastbaarheid op alle wetenschappelijken arbeid hun stempel.

„Zooals nu de Vrije Universiteit is de stichting van hen, die in de gereformeerde beginselen het uitgangspunt van hun wetenschappelijk denken vinden, zal de Keizer-Karelstichting op het Roomsch-Katholieke fundament bouwen.

„Het goed recht onzer universiteits-idee is daarmee versterkt. Droevig was het op te merken, dat de komst der Roomsch-Katholieke Universiteit klachten over Roomsche aanmatiging deden ontstaan, die de „vrijheid van hooger onderwijs" in 1876 wettelijk verleend, tot minder dan een caricatuur misvormden. Wie voelt het verkeerde van het monopolie, dat men voor het indifferente stelsel onzer openbare universiteiten opeischt, wie de vrije ontplooiing der geestelijke krachten toejuicht, wie zich verblijdt over stoere volkskracht, die den moed bezit tot stoute stichtingen, zal zich met ons over het gelukken van Rome's initiatief verheugen.

„Nog één punt, dat ons vereent, dient vermelding. Gemeenschappelijk is de nauwe band, die Roomsch-Katholieke en Vrije Universiteit met het volk verbindt. Niet bij Staatsbesluit of bij vorstelijk decreet zijn zij in het leven geroepen, maar de zielsbehoefte van breede volkskringen deed haar verrijzen.

---

moeilijk sprake zijn van accumulatoren, die ontzettend veel geld zouden kosten, en zoo hebben de plannen een geheelen tijd vastgezeten. Maar de oplossing is gevonden, en zooals het ten slotte meer gaat bij schijnbaar ingewikknlde vraagstukken, op een verrassend eenvoudige manier.

Voor Curaçao echter, waar het verschil van eb en vloed, vergeleken bij de Fransche kust, zeer gering is, zal dit middel wel nooit toepassing kunnen vinden.

Het is een quaestie van een spaarpot. En deze zal spoedig aan de Fransche kust nabij Brest worden beproefd. Men maakt daar in een kleinen zeearm twee dijken achter elkander, met de noodige tusschenruimte, zoodat er een groote kom ontstaat.

In de beide dammen worden turbines aangebracht. Wanneer nu de vloed opkomt, beginnen de molens in den eersten dam, het dichtst bij de zee, te draaien en leveren stroom totdat het reservoir is volgeloopen. Dan worden de turbines in den tweeden dam opengezet en draaien weer totdat het achterste gedeelte van den zeearm is volgeloopen. De eerste dam is intusschen gesloten.

Terwijl het achterste deel volloopt, is de eb ingetreden. Nu wordt de tweede dijk gesloten en de eerste weer geopend. Het middelste reservoir loopt leeg naar zee.

Vervolgens werken weer de turbines in den tweeden dam totdat de nieuwe vloed komt en alles weer van voren aan kan beginnen. Ook dat openen en sluiten kan automatisch geschieden door op bepaalde waterhoogte een werktuig in- of uit te schakelen.

Zoo wordt er onafgebroken stroom geleverd. Men zou er een fraai sprookje van kunnen makeu: hoe de zon vroeger de planten deed groeien, die de steenkolen vormden en daardoor haar kracht en warmte opspaarden voor de latere geslachten der menschen en hoe haar gaven nu worden versmaad, doordat de menschheid zich wendt tot de maan, die de eb en den vloed veroorzaakt. Zij gaat ons nu licht geven, ook als zij niet schijnt en doet overdag onze wagens rijden. Maat het is geen sprookje, wat we gaan beleven, het is een economische revolutie met nog onafzienbare gevolgen. In de eerste plaats voor de lage landen aan de zee.

Voor „Bussinesmen".

Een der voornaamste economisten van Amerika de Heer BOBSONS hield onlangs voor de *bussinesmen* een interessante rede, waaraan wij de volgende passage ontleenen:

„De zekerheid van ieder en van alles, of het een huis geldt of een chèqueboek, een gans of een machine, hangt niet af van parlementen of gerechtshoven, maar van de zedelijke grondslagen, waarop wij steunen, kort gezegd: van den godsdienst des volks.

„Wij beschouwen een bank-conto en een hypotheekbrief als stukken van waarde, maar in zichzelf hebben zij deze niet. Hunne waarde hangt geheel af van het eergevoel der juristen, die wetboeken maken, van de rechtvaardigheid der bankbeambten, van de waarheid der rechters en ten slotte van den zedelijk gezonden geest der gemeenschsp.

„Het economisch leven verkeert tegenwoordig in zonderlingen toestand. De oogsten zijn goed, de loonen in de meeste landen behoorlijk, geld is er in overvloed. En toch: vele knappe menschen vreezen een paniek. Waarom? Hun vrees komt voort uit de overtuiging, dat heden ten dage groote massa's des volks in geestelijke dwaling verkeeren.

„In tijden, waarin het ons goed gaat, worden wij extravagant (buitensporig), zorgeloos en egoïstisch. Wij vergeten dan God en vertrouwen alleen op eigen kracht. Wij willen alleen profiteeren, niet dienen en offeren.

„Alleen de wedergeboorte van den godsdienstigen geest in Europa en Amerika kan helpen en ons redden uit de tegenwoordige moeilijkheden. De oplossing der groote economische problemen ligt in den godsdienst.

„Men heeft ons geleerd, dat de wetgever den sleutel der situaties in handen heeft. Onze ervaringen van den laatsten tijd bewijzen duidelijk, dat dit niet zoo is. Hetzelfde vraagstuk heeft zijn financieele, sociale en nog vele andere zijden. Er is geen wettelijke of technische oplossing mogelijk van geen enkel probleem.

„Wij moeten de naties redden van den gewetenloozen politicus, den gewinzuchtigen ondernemer en arbeider.

„*Werkelijke godsdienst is voor onze beschaving wat het vliegwiel is voor de machine!*

„Als een man uit het bedrijfsleven verklaar ik u: wetgeving, vakorganisatie, ondernemersbonden enz. zijn slechts de schalen van het ei. Wij hebben niet allereerst behoefte aan meer woningen, meer vrachtwagens, meer fabrieken en meer schepen, meer onderwijs en meer bankrelaties, maar aan meer godsdienst!

„De zekerheid van gezin en samenleving is meer afhankelijk van ons innerlijk godsdienstig leven dan van de politie; de zekerheid van onzen eigendom en van handel en wandel meer van goede predikanten dan van goede banken!"

Voorwaar kostbare woorden, welke verdienen niet vergeten te worden.

Berichten uit de Kolonie.

Onderscheiding.

Deze week ontving de Gouverneur der Kolonie het telegrafisch bericht, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft den Heer J. APPEL, Commissaris van Politie alhier, te benoemen tot *Ridder in de Huisorde van Oranje.*

Onze hartelijke gelukwenschen.

De West-Indische Gids.

Afl. Oct. 1923. Organisatie van den geneeskundigen dienst in Suriname, door C. Bonne. — Een waterleiding voor Suriname, door Dr. J. W. Jenny Weyerman. — Over de afstamming der Boschnegers, door L. Junker. — Een bezoek van den gouverneur van Curaçao (O. L. Helfrich) aan Venezuela in 1921, door M. A. Evers. — Rechtstoestand der Javanen in Suriname (Overgenomen uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië). — Bibliographie. (Hierin o. a. een titel: Gedenkboek 1898—1923, onder redactie van W. J. de Bas. Suriname 1898—1923, door G. J. Staal. — Curaçao, door A. G. Statius Muller).

Auto's en Motorbooten.

Het aantal *auto's en vrachtwagens* (Trucks) op ons eiland is reeds de 400 gepasseerd. En stilstand is er nog in het geheel niet te bespeuren. Telkens komen er nog weer nieuwe bij.

Wie had dat ooit gedacht? We herinneren ons nog goed, dat in Januari 1911, dat is ruim 12 jaar geleden, er hier nog slechts twee auto's bestonden en nu reeds meer dan 400.

We herinneren ons ook, dat in datzelfde of het volgende jaar hier de vraag geopperd werd, hoe wij hier de toeristenbooten van Amerika zouden kunnen heen lokken.

St. Thomas, toen nog het centraal station voor de booten van de H. A. P. A. G.-lijn in West-Indië, was de vaste aanlegplaats voor de toeristen, Curaçao kreeg dat jaar voor het eerst een beurt, doch kon zoo weinig attractie voor de reizigers bieden om hier een dag door te brengen. Er waren hier niet eens voldoende auto's om hun gelegenheid te geven een rondrit over het eiland te maken. St. Thomas daarentegen had toen reeds ruim 40 auto's en, zóó verzuchtte men, zóóver zou Curaçao het wel nooit kunnen brengen. Wat zijn de tijden veranderd. Als nu in Januari weer de eerste toeristenboot van New-York komt, zal het nog de vraag zijn of wel alle auto's dien dag een vrachtje zullen machtig worden. Zóóveel zijn er nu al.

Tot nu toe is er echter nog weinig aandacht geschonken aan het reeds vrij groot aantal *motorbooten*, dat onze haven rijk is.

Wij nemen weer het jaar 1911 tot uitgangspunt.

Behalve een mislukte boot van den Gouverneur, waarvan de nukkige motor gewoonlijk staakte en die zich dan belachelijk maakte, dat hij door roeiers bij de aanlegplaats moest teruggebracht worden, bestond toen nog alleen de Motorboot de *Pocahontas*, eigenaar S. L. MADURO & SONS, terwijl omstreeks dien tijd nog een tweede werd bijbouwd: „de *Professor Kraus*" door de K. W. I. M. Nu na 12 jaren doen hier de volgende *groote* en *kleine* motorbooten dienst.

Het *Gouvernement* heeft:
2 loodsbooten (groote)
1 motorboot voor de politie (gr.)
1 motorboot voor den Gouverneur (gr.)

De *Curaçaosche Petroleum My* heeft in dienst:
De *Isla.* 1 (gr.) de *Isla.* 2 (gr.) de *Louise* (gr.) de *Sabina* (gr.) de *Zwaluw* (gr.) de *Ormer* (kl.) *Salina* (kl.) *Negropont* (kl.)
— de firma *Maduro & Sons:*
Pocahontas (gr.) *Wilhelmina* (gr.) *Milagro* (kl.) *Buffalo* (kl.) en met nog twee kleine, die geen naam hebben, maar door sommigen *muskieten* genoemd worden.
— de firma *Edwards Henriquez* (EDWIN SENIOR): de *Alster* (kl.)
van wie? de *Helen* (kl.)
de *K. W. I. M.*: de *Spits* (gr.)
de *Cur. Trading Cy*: een groote motorboot (zonder naam) en
een kleine boot voor de brug
— de Heer *J. Elsevier*:
een kleine motorboot (muskiet)
— de Heer *L. Pieters*: een kl. motorboot met Buffalo motor.
De havenmeester de Heer *Hoek*:
een kl. motorboot (muskiet)
— de havendokter *Dr. Gerstl*: een kl. muskiet.

Dat is te zamen 13 groote en 13 kleine motorbooten, dus 26 stuks. Bovendien zijn er nog verschillende roeibooten, voorzien van een zg. *aanhecht-* of *buiten-boord motor*, waarvan we het getal niet kennen.

Het is jammer, dat niet alle motorbooten een naam dragen. Zoodoende is het moeielijk ze van elkander te onderscheiden en het getal nauwkeurig vast te stellen.

Wij hebben daarom allerminst de pretentie dat onze lijst nauwkeurig en volledig is.

Prachtig succes.

De vorige week Zaterdag morgen juist toen onze courant reeds was afgedrukt, ontvingen we bericht, dat ons draadloos station van het Riffort dien morgen om half 6 heel duidelijke verbinding had gehad met het groote draadloos station van *Malabar* bij Bandoeng op Java (Nederl. Oost-Indië). Dat is juist de halve aardbol om, en zeker de grootste afstand (van 10.400 mijlen) tot nu toe door ons station opgenomen. Misschien is het zelfs een wereldrecord. Zonder twijfel een prachtige prestatie, die zoowel pleit voor de kracht van het station Malabar, als ook voor de deugdelijkheid van ons station en de activiteit van het daaraan verbonden personeel.

De proeven worden geregeld elken morgen op datzelfde uur voortgezet, omdat dit uur het meest gunstige is voor de opname met Oost-Indië. Ook Malabar is telegrafisch op de hoogte gebracht dat hij hier is opgenomen, en men was dáár wát opgetogen, dat hun stem door hun tegenvoeters op den aardbol verstaan was.

In de laatste dagen seint Malabar met de booglichtzender van Dr. de Groot, waardoor het succes nog grooter is geworden. Als men daarbij in aanmerking neemt, dat men hier met een zeer eenvoudige ontvanginrichting werkt, die in het geheel niet *storingsvrij* is, valt dit succes nog méér te bewonderen.

Een eenling???

Op het slot van het raadsverslag over de loodsdienstverordening van *La Voz* komt deze passage voor:

„'t Subamendement van den Heer ZEPPENFELDT moge wel blijk gegeven hebben van sympathie voor de zeilvaart en van goede gezindheid om het Bestuur ter wille te zijn, doch de geest daarvan was zóódanig, dat 't geen wonder was, dat hij *als een eenling* daarstond."

Dit stukje geeft blijk van groote onnauwkeurigheid, terwijl de geest van verdachtmaking er doorheen gluurt.

De Heer ZEPPENFELDT stond allerminst als een éénling, want zelfs de Voorzitter, de Heer A. G. STATIUS MULLER vond de motieven, waarop dit subamendement gebaseerd was, blijkbaar zóó logisch, dat hij er eveneens zijn stem aan gaf.

Dat dit subamendement was ingegeven door *„de goede gezindheid om het bestuur ter wille te zijn"* was in tegenspraak met de woorden van den Heer Prakken, den Bestuursgemachtigde, die ook dit subamendement *niet wenschelijk*, doch hoogstens aannemelijk verklaarde.

Wanneer de verslaggever de gronden, waarmede de Heer ZEPPENFELDT zijn subamendement toelichtte, zonder vooringenomenheid of achterdocht gelezen had, zou hem integendeel méér de inconsequentie der *andere* leden verwonderd hebben, die met den Heer Z. in het *Eindverslag* van oordeel waren, dat de *zeil*vaart door de *stoom*vaart een doodelijke concurrentie wordt aangedaan, en die nu door hun stem de stoomvaart nog sterker maakten in hun strijd tegen de zeilvaart.

Die motiveering was dus niet ingegeven door „de goede gezindheid om het Bestuur ter wille te zijn," evenmin door antipathie tegen de K. W. I. M., doch alleen een logisch vasthouden aan het ook door andere leden in het *Eindverslag* ingenomen standpunt.

Om die reden maakt, volgens onze meening, de Heer Z. evenzeer aanspraak op de verdienste van „een fiere, rechtvaardige, (en zelfs consequente) houding."

Opbrengst der middelen over het derde kwartaal 1923.

Een kwart der *geraamde* ontvangsten volgens de gewijzigde raming bedraagt f 429.663, terwijl de *werkelijke* ontvangsten bedroegen f 477.094 of f 47.429 méér dan één kwart der raming, zoodat thans over de eerste drie kwartalen ruim f 122.000 *méér* is ontvangen dan driekwart der raming.

In het derde kwartaal brachten de belastingen f 318.608 op.

Het invoerrecht bracht f 105.914 op, zoodat thans de achterstand, die in het eerste kwartaal bestond, ingehaald is.

De opbrengst der gedistilleerd accijns bleef nog eenigszins beneden de verwachting. Bracht in het derde kwartaal 1922 de accijns op gedistilleerd f 116.811 op, in het derde kwartaal 1923 bracht dit middel ondanks de 20% verhooging slechts f 102.116 op.

De Inkomstenbelasting bleef bijna f 15.000 beneden een kwart der raming. Waar in het eerste kwartaal dit middel f 50.000 *méér* dan de raming opbracht en dit middel in het tweede kwartaal f 6.000 beneden de raming bleef, heeft dit middel over de eerste drie kwartalen nog f 29.000 *méér* opgebracht dan drie kwart der raming.

Vergeleken met het derde kwartaal 1922 is de meerdere opbrengst aan belastingen slechts f 25.000, hetgeen minder is dan men mocht verwachten in verband met de verhoogingen van het tarief van invoerrechten en van

de gedistilleerd accijns.

Voor wat de inkomsten van onderscheiden aard betreft, zij opgemerkt dat de opbrengst bedroeg f 158.486 of 38.757 *méér* dan de opbrengst over het overeenkomstige kwartaal in 1922.

Deze meerdere opbrengst is voornamelijk te danken aan de verhooging der loodsgelden en de verhooging van het uitvoerrecht van mijnproducten.

Vergeleken met de oorspronkelijke raming brachten de inkomsten van onderscheiden aard ruim f 60.000 *méér* op dan een kwart der raming.

Een en ander is voornamelijk te danken aan:

1o. de meerdere opbrengst der loodsgelden ad f 32.309 in verband met de verhooging van het tarief en het drukke scheepvaartverkeer.

2o. de meerdere opbrengst van mijnproducten ad f 15.000 in verband met de verhooging van het uitvoerrecht van mijnproducten van 4 tot 6%.

Uitgevoerd werd 28.417 ton phosphaat.

3o. de meerdere opbrengst der posterijen ad pl. m. f 5.700 mede in verband met de verkoop van Jubileum Zegels ad pl. m. f 5.000.

4o. de meerdere opbrengst van ontvangsten wegens kosten van dienstverleening bij den in-, uit- en doorvoer van goederen ad pl. m. f 3.000

5o. de meerdere opbrengst van de posten voor Draadlooze Telegrafie ad f 2.000,

7o. de meerdere opbrengst van het middel rente van verleende voorschotten voor den landbouw en afbetaling op die voorschotten ad f 2.200.

Ten slotte zij opgemerkt dat waar altijd de middelen in het vierde kwartaal bijzonder ruim vloeien, de raming voor het jaar 1923 zeer belangrijk zal worden overschreden, al zal deze overschrijding niet zoo groot zijn als in het jaar 1922, toen de opbrengst de raming met f 484.910 overtrof.

Cur. Ct.

Een Jubilaris.

A.s. Maandag viert de Eerw. Zuster Ma. Henrica, in het St. Elisabeth's Gasthuis, haar zilveren professiefeest.

Deze Zuster (Mejuff. Joha. Donders, te Tilburg geboren op 5 Dec. 1873) nam het religieuze kleed aan in de Congregatie van de Gasthuiszusters van Breda in het jaar 1896, deed hare professie op 19 Nov. 1898 en kwam op Curaçao aan den 1 Juni 1901. Al dien tijd was zij hier onafgebroken werkzaam, een korten tijd in *Zaquito* **ter verpleging der melaatschen, doch** overigens den langsten tijd in het St. Elisabeth's Gasthuis, waar haar allerlei posten werden toevertrouwd en zij bovendien de plechtigheden in de kapel met haar orgelspel opluisterde.

God schenke haar nog vele werkzame jaren in zijn dienst tot troost der zieken, toi medehulp harer zusters, tot luister van Gods eer om na zooveel verdiensten in dit aardsche tranendal verworven te hebben, met de schitterende kroon door haar hemelschen Bruidegom hiernamaals te mogen gekroond worden.

„Flandre"

Maandag werd onze haven voor de eerste maal bezocht voor het S S. *Flandre*, van de *Comp. Générale Transatlantique*, van 11,500 ton waterverplaatsing, ruim 146 meter lang, 17 meter breed, met 4 schroeven en machines van 10,500 P. K. De *Flandre* heeft vier dekken, een eetzaal, die plaats biedt voor 128 passagiers, een aparte speelzaal voor kinderen. De boot heeft plaatsruimte voor 246 passagiers 1e klas, aldus verdeeld: 22 voor luxe hutten, 67 voor 1e kl. A., 75 voor 1e kl. B. en 82 voor 1e kl. C.

Kinderzegen.

In de jaren 1909 tot 1919 bedroeg het aantal geboorten in Nederland op:

1000 Katholieke vrouwen beneden 50 jaar 287.
1000 protestantsche vrouwen beneden 50 jaar 219.
1000 joodsche vrouwen beneden 50 jaar 157.
1000 vrouwen zonder godsdienst 80.

(Nieuwe Eeuw.)

De „Amsterdam."

Kort na het afdrukken van ons blad vernamen wij de vorige week Zaterdag reeds, dat het S.S. *„Amsterdam"*, dat op de Zuidkust van Sto. Domingo was vastgeloopen, weer was vlot geraakt en reeds op Jamaica behouden aangekomen.

Radiotelegrafie in Venezuela.

De regeering van Venezuela heeft een contract gesloten met den Hollandschen ingenieur op radiogebied den Heer FRITS VAN DER WOUDE om den draadloozen telegrafischen dienst in Venezuela geheel te reorganiseeren en daarin al de nieuwste verbeteringen aan te brengen.

De Heer FRITS VAN DER WOUDE heeft zich op dit gebied een grooten naam verworven. In 1910 en 1911 was hij werkzaam aan het groote krachtstation van Nauen bij Berlijn en stelde toen daar de sterkste transmissor op, die toen bestond.

Van 1911 tot 1914 monteerde hij het station Sayville bij New-York, dat toen het sterkste station was van de Vereenigde Staten.

In 1919 en 1920 installeerde hij te Nauen bij Berlijn het ultra-krachtstation van 400 K. W.

Gedurende twee jaar heeft hij de ontvangst-stations in verschillende staten van Zuid-Amerika bestudeerd.

Het is wel een man met een wereldnaam, aan wien Venezuela de reorganisatie van zijn radiotelegrafischen dienst heeft toevertrouwd en van wien werkelijk degelijk werk kan verwacht worden.

Onze Haven.

LL. Zondag en Maandag was voor onze haven een drukke dag. Op Zondag kwamen hier binnen:

de Amerik. stoomboot *Maracaibo.*
„ Duitsche „ *Eupatoria.*
„ Amerik. „ *Philadelphia.*

En van de *Cur. Petr. My.* de *Atlas, Doewa, Ampat, Anam, Asiento.* en van de K.W.I.M. de *Baralt* en de *Flora*, dat zijn 10 booten.

En Maandag:

de Fransche boot *Flandre*
„ Spaansche „ *Buenos Aires.*
„ Venezol. „ *Samson*
„ Holl. „ *Juanita*
„ „ „ *President Bolivar*
„ „ „ *President Gomez.*

dat zijn 6 booten.

Op Maandag waren hier tegelijk 22 stoomboten bijeen.

In het Schottegat lagen: *Satoe, Doewa, Ampat, Lima, Anam, Delapan, Samson, Neptunus, Asiento, Juanita, President Gomez en President Bolivar*, allen behoorende tot de vloot van de *Cur. Petr. My.*

In de eigenlijke haven lagen de *Philadelphia, Merida, Baralt, Flora, Buenos Aires, Taza, Muneric, Brion* en *Eupatoria.*

Isla.

In de afgeloopen maand October werden door de schepen van de *Cur. Petr. My.* in het geheel 85 reizen gemaakt. In het geheel kwamen 140 stoomschepen onze haven binnen, zoodat er nog 55 andere stoomschepen hier binnen kwamen. Een getal, dat in ieder geval toch veel grooter is dan ooit vóór den oorlog *in één maand* het geval was.

De Hof van Justitie.

De Staatscourant van 16 October bevat het volgende bericht:

Bij Koninklijk Besluit is de Heer Mr. H. POLVLIET benoemd tot lid van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao.

De Heer POLVLIET was tevoren Secretaris van den Voogdijraad te Zierikzee.

Ontvangen.

Een nummer van het nieuwe tijdschrift: *Electro-Radio*, dat tweemaal per maand verschijnt.

Vooral is dit tijdschrift van groot belang voor amateurs op dit gebied, b.v. die een eigen luisterapparaat, ook voor draadlooze telefonie, willen aanleggen of reeds in bezit hebben. Ook een interessante *„Vragenbus"* lost de moeilijkheden der abonné's gratis op, Abonnementsprijs 2 fl. per half jaar. Proefnummers gratis, Administratie-adres: *Hofwijckstraat* 9, den Haag.

Slechte tijden.

Naar de Telegraaf meldt, bracht te Rotterdam de belasting op de publieke vermakkelijkheden in September op: 36.600, tegen f 96.900 in September 1922, het havengeld voor zeevaartuigen bedroeg f 235.600 tegen f 311.600 het vorige jaar. Het marktgeld op de veemarkten was f 49.460, tegen f 10.149 het vorige jaar.

Hulplandbouwkundige.

Wegens plaatsgebrek konden wij in ons vorig nummer geen melding meer maken van de aankomst met het SS. *Venezuela* de vorige week Vrijdag van den Heer R. F. BAAY, de nieuwe hulplandbouwkundige voor onze kolonie. Opmerkelijk is wel dat volgens de officieele berichten van de vorige week nu aan dezen functionaris het eiland St. Eustatius als standplaats is aangewezen.

Wij heeten den Heer Baay welkom in onze kolonie.

Revolutie in Beieren.

Telegrafische berichten meldden dat er de vorige week een revolutie was uitgebroken te München, de hoofdstad van Beieren.

De regeering was afgezet en Hittler het hoofd der nationalisten, had het bestuur in handen genomen, terwijl Generaal Ludendorff tot chef van het leger en generaal von Lussow tot minister van oorlog geproclameerd werd.

De troepen zijn evenwel aan het wettig bestuur trouw gebleven, en zoo is de revolutie van korten duur geweest.

Het gebouw van het Ministerie van oorlog, waarin Ludendorf en Hittler zich verschanst hadden, is door de troepen bestormd en ingenomen.

Ook Pohner, die zich zelf tot president van het voorloopig bewind benoemd had, werden met Ludendorff en Hittler bij dien aanval gevangen genomen. Ludendorff is later op zijn eerewoord, dat hij niet meer aan een revolutie in Beieren zal deelnemen, vrijgelaten. De revolutie is hiermede onderdrukt. Dat gebeurde Donderdag der vorige week.

De berichten over den ex-Kroonprins zijn zeer verward en spreken elkaar lijnrecht tegen. Volgens het eene belooft Holland hem te niet laten vertrekken, volgens het andere heeft Holland hem verlof gegeven naar Duitschland terug te keeren, en zou hij reeds de grens gepasseerd zijn.

Dit laatste schijnt uit de telegrammen van gisteren wel vrij zeker te zijn.

Te Berlijn hebben plunderingen op groote schaal door de volksmassa's plaats gevonden. Honderden winkels van levensbehoeften en kleeding-magazijnen werden leeggeplunderd. Vooral schijnt de woede zich te keeren tegen de winkels der Joden.

Welkom.

Met de „van Rensselaer" komen, na een half jaar vacantie, terug de Eerw. fraters Theofridus en Dionysius, van het St. Thomas College.

Dankbetuiging.

Ontvangen van den Heer C. C. Boskaljon twee monsterfleschjes van J. & G. Stewart's Natted Scotch Whisky.

— van den Emilio L. Henriquez twee brochuurtjes als reclame voor: *Leche Malteada de Horlick.*

Welgelegen.

Wegens gebrek aan plaatsruimte moeten wij ons verslag over de prijsuitdeeling en uitvoering in het Pensionaat *Welgelegen* op ll. Donderdagavond, tot de volgende week uitstellen.

Officieele berichten.

Bij Koninklijk besluit van 28 September 1923 No. 75 is de heer M. M. J. Nicault erkend en toegelaten als Consul van Frankrijk te Rotterdam o. a. voor de Nederlandsche Antillen.

Aan den gouvernements-geneeskundige alhier Th. J. G. Gaerste is op zijn verzoek, onder dankbetuiging voor de in zijne betrekking bewezen diensten, eervol ontslag uit 's lands dienst verleend.

Aan den seinwachter op het fort Nassau A. Th. Spencer is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend; A. Spencer is tijdelijk met die werkzaamheden belast.

Aan de seinwachters op het Waterfort J. W. Tschumie en L. J. Zimmerman, is tot herstel van gezondheid, respectievelijk twee maanden en een maand verlof verleend; Rafael Vos is tijdelijk met de functien van seinwachter op het Waterfort belast.

Aan den schrijver ten postkantore alhier C. L. Helmijr is tot verder herstel van gezondheid veertien dagen verlofsverlenging verleend.

De agent van politie R. Kraal is eervol ontheven als tijdelijk agent 1ste klasse, en aan hem is wegens tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof verleend.

Aan den hoofdkommies der belastingen J. St. J. Ossenkopp is wegens tien jaren onafgebroken dienst een jaar verlof naar Puerto Cabello verleend.

Aan den adjunct commies R. D. de S. Arends, tevens sub-ontvanger der invoerrechten en accijnzen, is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend naar Aruba; de adjunct-commies H. B. C. Schotborgh is tijdelijk geplaatst ter Inspectie der belastingen en belast met de functien van sub-ontvanger der invoerrechten en accijnzen.

Bekendmaking.

De verkoop van Juweelen en van Gouden en Zilveren voorwerpen, ter Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend van den **2 Januari 1922** af tot en met **30 Juni 1922**, onder **No. 7915 C** tot en met **No. 6805 D.** zal plaats hebben op Donderdag den 22 November a.s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 17 November 1923.

De Voorzitter
6 H. J. COHEN HENRIQUEZ

AANBESTEDING.

Bij openbare inschrijving zal worden aanbesteed de levering van 68 paar schoenen ten behoeve van de politie.

De onderteekende inschrijvingsbiljetten moeten uiterlijk op **Zaterdag, den 1n. December 1923.** *om TWAALF uur 's middags zijn ingeleverd op het Parket van den Procureur-generaal, waar de inschrijvingsbiljetten op gemeld uur geopend zullen worden.*

Belanghebbenden kunnen bij de opening persoonlijk of door een gemachtigde tegenwoordig zijn.

Biljetten, die niet onderteekend zijn, kunnen worden geweigerd.

De inschrijvers moeten ten genoegen van den Procureur-generaal twee gegoede borgen stellen tot zekerheid van de richtige nakoming van hunne verbintenissen.

Omtrent de verdere voorwaarden kunnen op het Parket voornoemd nadere inlichtingen worden ingewonnen.

Curaçao, den 7n. November 1923.

De Procureur-generaal,
2—3 *J. B. GORSIRA.*

BUITENLAND.

De natuurschatten van Peru.

De ontdekking van Peru ging gepaard met het vinden van tal van edele metalen, goud, zilver, enz.

Deze romantische tijd behoort sinds lang tot het verleden en al liggen natuurlijk nog edele metalen in den aardkorst van Peru verborgen, het zijn geheel andere natuurschatten, die de aandacht van dezen nuchteren tijd vergen. Een tijdlang was met het begrip Peru een substantie verbonden, die zeer nuttig was voor den landbouw. Wij bedoelen den vogelmest, of guano, welke in Peru overvloedig voorkomt en het voornaamste middel van bestaan voor het land opleverde.

In den laatsten tijd is men meer de aandacht gaan wijden aan het koper, dat in Peru wordt gevonden, maar nog meer aan de petroleum. Na de minder gunstige ervaringen, welke men in Mexico omtrent de winning van aardolie had verkregen, niettegenstaande de hooge verwachtingen, welke men omtrent de productiviteit van dat land koesterde, hebben de groote petroleummaatschappijen, als onze Koninklijke met de Shell verbonden, alsmede de Amerikaansche maatschappijen met de *Standard Oil* aan het hoofd, hare blikken meer Zuidwaarts gericht en is na Venezuela nu ook Peru het middenpunt der belangstelling geworden.

De gezamenlijke petroleumvelden van Peru hebben in 1922 ruim 5.332.000 vaten voortgebracht, hetgeen een vermeerdering van 1.764.000 vaten met 1921 beteekent. De productiviteit der Peruaansche petroleumvelden behoeft geenszins voor de Amerikaansche onder te doen. Men weet, dat deze laatste in den jongsten tijd zelfs een alarmeerenden rijkdom aan petroleum opleveren. Toch kan de petroleum in Peru gewonnen, niet zonder meer met de Amerikaansche worden vergeleken. In de eerste plaats wel kan nu reeds worden vastgesteld, dat de duur van de bronnen langer zal zijn dan die van de Vereenigde Staten, hetgeen dus veelbelovend voor de toekomst is. Maar het meestzeggend voor de ontwikkelingsmogelijkheid van Peru als petroleum-voortbrengend land zijn wel de veel geringere kosten, die in laatstgenoemd land met de ontginning gepaard gaan, daar de arbeidsloonen in Peru veel geringer zijn, dan in de Vereenigde Staten.

Dat de bodem van Peru petroleum bevatte, is reeds vele tientallen jaren bekend. De meest intensieve exploratie dateert echter van den laatsten tijd. Tot dusver is echter nog slechts een klein gedeelte van het land productief gemaakt. Het lijdt weinig twijfel, dat men nog over uitgebreide, nog niet aangeboorde velden beschikt, zoodat met de productie van het oogenblik nog niet het laatste woord is geproken.

De maatschappijen die op het oogenblik in Peru werkzaam zijn, zijn of van Engelsche, of van Amerikaansche origine. De twee voornaamste zijn de *Lobitos Oilfields Ltd.* en de *International Petroleum Company*. De laatste is een dochtermaatschappij van de *Imperial Oil Company of Canada*, welke de velden in het jaar 1913 van een Engelsche maatschappij heeft gekocht. Het grootste gedeelte van de petroleum, die in Peru wordt gewonnen, wordt in Zuid-Amerika geraffineerd en verkocht. Het overige gedeelte gaat naar Noord-Amerika.

Behalve de vooruitgang in de productie van petroleum, welke Peru te zien geeft, is er ook een merkbare vooruitgang in de productie van steenkool op te merken. De statistische cijfers van Peru zijn nogal achter, zoodat wij slechts in staat zijn de productie van 1920 op te geven; welke 378.000 ton ruim bedroeg. In het jaar 1919 werden 344.000 ton steenkool gewonnen, terwijl in het jaar 1915 de steenkoolproductie nog geen 291.000 ton bedroeg.

De ontginning van de verschillende metaalertsen in Peru is vrij stabiel. Zoo werd in 1920 1952 K.G. goud gewonnen tegen ruim 2000 in 1919 en nog geen 1600 K.G. in 1915. De zilvermijnen leverden ruim 286.000 K.G. zilver op, tegen 305.000 in 1919 en 294.000 K.G. in 1915. De koperproductie bleef in 1920 met circa 33.000 ton bij die van de vorige jaren ten achter. Voorts worden nog tal van andere metaalertsen in mindere hoeveelheid in Peru aangetroffen.

Doch de internationale belangstelling inzake Peru concentreert zich voornl. op de petroleum. Wat de jaarlijksche productie betreft, neemt Peru de *negende* plaats in onder de petroleum voortbrengende landen der wereld. Men heeft echter goede grond te veronderstellen, dat binnenkort reeds de *achtste* plaats door Peru zal worden bezet.

FRANKRIJK.

Een herinnering aan Pasteur.

Jupille, de tweede patiënt, die Pasteur indertijd met zijn serum tegen hondsdolheid behandeld heeft, is dezer dagen gestorven. Jupillo was een klein herdertje in de Jura, toen een dolle hond op een groep spelende kinderen aanvloog. Jupille begreep het gevaar, wierp zich op den hond, werd afschuwelijk door het razende beest gebeten, maar slaagde er niettemin in het dier met zijn zweep en zijn klompen af te maken. De moedige, kleine Jupille werd naar Pasteur gezonden, die pas een andere knaap, Joseph Meister, genezen had. De groote geleerde redde ook Jupille en verbond hem later eerst als knecht aan zijn laboratorium, daarna als concierge aan zijn Instituut. Joseph Meister werd — en hij is het nog — concierge aan het nieuwe Instituut-Pasteur, dat door barones Hirsch gesticht was.

In 1918 is Jupille met pensioen gegaan en buiten gaan wonen; maar hij kwam nog wel eens een bezoek brengen aan het Pasteur-Instituut, waar hij zich zelf kon zien, in brons gegoten, vechtend met den dollen hond. Op verzoek van Pasteur had de Academie aan Jupille een Montyonprijs toegekend voor zijn moed en zijn toewijding.

ENGELAND.

De bevolking van Londen.

In een verslag van den leider van het kadaster te Londen die de gegevens der jongste volkstelling critisch verwerkt heeft, wordt aangetoond, dat de uitbreiding der bevolking van Londen schijnbaar opgehouden heeft. Londen alleen beslaat een oppervlakte van 117 vierkante mijlen, wanneer men echter alle voorsteden daarbij neemt, bedraagt de oppervlakte 692 vierkante mijlen.

In dit reusachtig gebied neemt de bevolking slechts met 3,2 pct jaarlijks toe.

In het geheel is in het tijdvak 1911 — 1921 de bevolking van groot-Londen slechts 7.419.704 tot 7.480.201 toegenomen, waardoor de veronderstelling gewettigd wordt, dat in de naaste toekomst de bevolking der Britsche hoofdstad wel stabiel zal blijven.

Een herderlijk schrijven der Bisschoppen.

In alle katholieke kerken van Duitschland is een herderlijk schrijven voorgelezen, dat betrekking heeft op den huidigen toestand.

Er wordt, volgens een Wolff-bericht, in gezegd, dat de menschen, terwijl de wereld nog pas een ontzettende oorlog heeft doorgemaakt, ook nu nog, instee van eensgezind te werken aan de verzoening der volken, in de enghartigste zelfzucht en het starste nationalisme volharden.

Anderen zinnen op wraak en schaden door hun onbezonnen daden volk en vaderland.

Dezulken zijn even schadelijk voor het algemeen welzijn, als degenen, die revolutionnaire plannen maken en door opstand en nieuw bloedvergieten betere tijden willen doen aanbreken.

Wij, Duitsche katholieken, dragen in ons geen plannen van wraak en haat, wij willen den vijand niet vernietigen, maar eens met hem verzoenen; wij willen de volken niet tot tweedracht, maar tot verbroedering leiden, wij willen de vrede niet verstoren, maar vrede stichten.

AMERIKA.

De echtscheidingsramp.

Uit officieele cijfers, welke dezer dagen in de V. S. gepubliceerd zijn, blijkt, dat het aantal echtscheidingen aldaar sinds 1914 met 21.4 percent is toegenomen, waardoor het treurig resultaat is bereikt, dat op elke 7.6 huwelijken; één echtscheiding voorkomt. Texas haalt het record met 1 echtscheiding op de 5 huwelijken. Alleen in den staat Zuid-Carolina komen geen echtscheidingen voor, wijl de wet ze daar niet toelaat. Onder aan de lijst staat ook New-York; het gering aantal in deze stad uitgesproken echtscheidingen wordt echter vooral hieraan toegeschreven, dat velen, die dezen stap willen doen, naar New-Jersey gaan, waar de formaliteiten veel gemakkelijker en sneller te vervullen zijn.

Nut van reclame.

De dagbladstaking te New-York heeft tengevolge gehad, dat twee der meest bekende winkelzaken in de Fifth Avenue in financieele moeilijken zijn geraakt. Deze moeilijkheden zijn daaraan toe ie schrijven, dat de beide zaken twee weken lang niet hebben kunnen adverteeren, waardoor hun omzet geweldig was verminderd.

Ramp in Oklahoma.

Het hooge water, dat het gevolg was van vier dagen aanhoudende regen, heeft een doorbraak veroorzaakt van den negen voet hoogen muur, die het waterreservoir op Zokin ten Westen van de stad omringt. In de zakenwijk zijn 18 huizenblokken overstroomd. Duizenden menschen zijn dakloos. In de verlaten zakenwijk wordt geplunderd. De politie gaf [illegible] om de [illegible] schieten.

Dankbetuiging.

Ondergeteekende betuigt langs dezen weg z'n hartgrondigen dank aan Dr. A. Kummer voor de goedgeslaagde operatie, aan wien hij na God z'n leven te danken heeft. Tevens aan de verpleegsters van het Sanatorium voor hun liefderijke verpleging.

B. Blijde.